การพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อเสริมสร้างความรู้ ความตระหนักและพฤติกรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1

The Development of an Enrichment Curriculum on Knowledge, Awareness and Behavior Enhancement in Accordance with Sufficiency Economy Philosophy for Fourth Graders under Nakhon Phanom Primary Education Service Area Office 1

ศุภเดช พัฒธาญานนท์[1] พจมาน ชำนาญกิจ[2] และ ประยูร บุญใช้[3]
Suphadech Patthayanon,[1] Potchaman Charmnankit[2] and Prayoon Boonchai[3]

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อเสริมสร้างความรู้ ความตระหนัก และพฤติกรรม ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 2) ศึกษาผลการใช้หลักสูตรเสริม และ 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยหลักสูตรเสริม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐานได้แก่ t–test (Dependent Samples) ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 โรงเรียนนาถ่อนวิทยานุกูล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนมเขต 1 จำนวน 21 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยใช้โรงเรียนเป็นหน่วยสุ่ม

ผลการวิจัยพบว่า 1) หลักสูตรเสริมเพื่อเสริมสร้างความรู้ ความตระหนัก และพฤติกรรม ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีองค์ประกอบ 6 ด้านคือ หลักการและเหตุผลของหลักสูตรเสริม จุดมุ่งหมายของหลักสูตรเสริม โครงสร้างของหลักสูตรเสริม การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อและแหล่งเรียนรู้ และ การวัดและประเมินผล หลักสูตรเสริมมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุดดี ($\overline{X}$ = 4.52, S.D. = 0.55) และแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีสอนแบบสตอรี่ไลน์มีความเหมาะสมมา ($\overline{X}$ = 4.43, S.D. = 0.55) 2) ผลการทดลองใช้หลักสูตรเสริมมีดังนี้ 2.1) ความรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนที่เรียนด้วยหลักสูตรเสริม หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 84.43 2.2) ความตระหนักเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนที่เรียนด้วยหลักสูตรเสริม หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีค่าเฉลี่ยร้อยละ 86.20 2.3) พฤติกรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนที่เรียนด้วยหลักสูตรเสริมอยู่ในระดับดี ($\overline{X}$ = 4.20, S.D. = 3.69) 2.4) ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อหลักสูตรเสริมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.68, S.D. = 2.78)

คำสำคัญ : หลักสูตรเสริม ; หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ; วิธีสอนแบบสตอรี่ไลน์

---

[1] นักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิจัยหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, Doctoral Student in Research of Curriculum and Instruction, Sakon Nakhon Rajabhat University

[2] อาจารย์ คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, Lecturer, Faculty of Education, Sakon Nakhon Rajabhat University

[3] ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, Assistant Professor, Faculty of Education, Sakon Nakhon Rajabhat University

ABSTRACT

The objectives of this study were to: 1) develop an enrichment curriculum on knowledge, awareness and behavior enhancement in accordance with Sufficiency Economy Philosophy for fourth graders, 2) examine the result from the developed enrichment curriculum implementation, and 3) study student satisfaction on the developed enrichment curriculum. Statistics employed in data analysis were percentage, mean, and standard deviation, while the statistics used to test a hypothesis was t-test for dependent samples. Content analysis was also conducted on the qualitative data. The samples comprised of 21 fourth graders enrolled in the first semester of academic year B.E. 2558 (2015) at Nathon Withayanukul School under the Office of Nakhon Phanom Primary Education Service Area 1, selected through cluster random sampling by using schools as selection unit.

The findings were as follows: 1) The developed enrichment curriculum on knowledge, awareness and behavior enhancement in accordance with Sufficiency Economy Philosophy for fourth graders comprised 6 components: (1) rationale, (2) objectives, (3) curriculum structure, (4) learning activities management, (5) media and sources of learning, (6) measurement and evaluation. The appropriateness of the developed enrichment curriculum was at the highest level ($\overline{X}$ = 4.52, S.D. = 0.55), and the appropriateness of the learning management plans through the storyline approach was at high level ($\overline{X}$ = 4.43, S.D. = 0.55); 2) The implementation result of the developed enrichment curriculum yielded the following findings: 2.1) Knowledge o on Sufficiency Economy Philosophy of students who participated in the developed enrichment curriculum was statistically higher than that before participation at the 0.5 level of significance with a mean score of 84.43; 2.2) Awareness of Sufficiency Economy Philosophy of students who participated in the developed enrichment curriculum was statistically higher than that before participation at the .05 level of significance with a mean score of 86.20; 2.3) Behavior in accordance with Sufficiency Economy Philosophy of students who participated in the developed enrichment curriculum was at good level ($\overline{X}$ = 4.20, S.D. = 3.69) and 2.4) Student satisfaction on the developed enrichment curriculum was at the highest level ($\overline{X}$ = 4.68, S.D. = 2.78).

Keywords : Enrichment Curriculum ; Sufficiency Economy Philosophy ; Teaching Method Storyline Approach

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553 ได้มีการปฏิรูปการศึกษา โดยครูต้องปฏิรูปตนเอง พัฒนาและปฏิรูปการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้ชุมชนและท้องถิ่นได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา จัดให้มีการศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่น ครูต้องสร้างและพัฒนาหลักสูตรด้วยตัวเอง เพราะถือว่าครูคือผู้รู้ทราบปัญหาของเด็กนักเรียนและความต้องการที่จำเป็นของท้องถิ่น ชุมชนเป็นอย่างดี ซึ่งหลักสูตรแกนกลางไม่สามารถแก้ปัญหาได้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ.2555-2559) ได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน โดยการพัฒนาเด็กวัยเรียนให้มีความรู้ทางวิชาการ สติปัญญา และอารมณ์ให้สามารถ ต่อยอดองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง ด้วยการพัฒนาหลักสูตร และปรับกระบวนการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการพัฒนาผู้เรียน ให้เรียนรู้ที่หลากหลายทางด้านวิชาการ ทักษะชีวิตทั้งในห้องเรียน และนอกห้องเรียน สร้างนิสัยใฝ่เรียนรู้ มีทักษะการคิด การจัดการศึกษาและการเรียนรู้สอดคล้องกับวัฒนธรรมวิถีชีวิตในแต่ละท้องถิ่น โดยการพัฒนาผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตัวเอง (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2555) ดังนั้นโรงเรียนควรพัฒนาหลักสูตรเสริมขึ้นมาใช้เพราะหลักสูตรเสริมเป็นหลักสูตรหนึ่งที่เพิ่มเติมจากหลักสูตรปกติ เพื่อปลูกฝังและเสริมสร้างคุณลักษณะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน และมีเนื้อหาสาระนอกเหนือจากหลักสูตรปกติ มีความลึก ความหลากหลายมากกว่าหลักสูตรปกติ มีการจัดกิจกรรมที่เน้นทั้งทฤษฎีและการปฏิบัติ มีการวัดและประเมินผลด้วยเครื่องมือที่หลากหลาย

การน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่เป็นแนวทางการดำเนินชีวิตและวิถีปฏิบัติที่พระบาทสมเด็จ พระเจ้าอยู่หัว ที่ประกอบด้วย 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ได้แก่ ห่วงความพอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันที่ดี และเงื่อนไข ความรู้และคุณธรรม มาพัฒนาเป็นหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างความรู้ ความตระหนัก และพฤติกรรม

ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มาจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีสอนแบบสตอรี่ไลน์ ซึ่งค้นพบโดยสตีฟ เบลล์ และแซลลี่ ฮาร์ดเนส (Steve Bell and Sally Hardness) ซึ่งเป็นรูปแบบหนึ่งในกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่นักการศึกษาได้ให้ความสนใจและจัดเป็นนวัตกรรมการศึกษาทางเลือกที่เน้นการปฏิบัติจริง โดยผู้เรียนมีส่วนร่วมทั้งการเรียนรู้ การคิด การปฏิบัติในการพัฒนาผู้เรียนในเชิง บูรณาการด้านความรู้ เจตคติ และทักษะการเขียนเรื่องราว การเรียนรู้จากหลายวิชาสามารถตอบสนองความแตกต่างระหว่างของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี ผู้เรียนสามารถยืดหยุ่น ครูผู้สอนสามารถผสมผสานกิจกรรมที่หลากหลาย เข้าด้วยกัน ทำให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้น มีความรับผิดชอบ ความร่าเริง สนุกสนานกับการเรียนรู้อย่างมีความสุข สามารถลงมือปฏิบัติได้ด้วยตนเองอย่างอิสระ ทำให้ผู้เรียนมีความมั่นใจในตนเองจึงเชื่อได้ว่าจะทำให้ผู้เรียนบรรลุตามจุดหมายของหลักสูตร ที่มีคุณลักษณะที่ พึงประสงค์ เป็นคนดี คนเก่ง มีความสุข คิดเป็น ทำเป็น และสามารถอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข ซึ่งวาสนา ทวีกุลทรัพย์ และวาณี บุญยะไวโรจน์ (2556) กล่าวว่า การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิต ควรได้รับการปลูกฝังตั้งแต่เยาว์วัย เพื่อสร้างเป็นนิสัยเมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ก็จะมีความพอดี พอประมาณในการดำเนินชีวิต และดวงพร อิ่มแสงจันทร์ (2554) กล่าวว่า ความรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงเป็นความรู้ ความเข้าใจ ในความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดี และความรู้คู่คุณธรรมในตัวพอสมควรต่อผลกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอก โดยให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตัวเองแล้วนำเสนอหน้าชั้นเรียนได้และสามารถสร้างสรรค์ชิ้นงานออกมาได้

นอกจากนี้การเรียนรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงยังทำให้เกิดความตระหนักเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงที่เกิดจากการรับรู้เข้าใจและเห็นคุณค่าของความพอเพียงแล้วเกิดความสำนึกในความพอเพียงกับเด็กนักเรียน สอนให้นักเรียนตระหนักถึงความพอประมาณไม่ฟุ่งเฟ้อในการดำเนินชีวิตในโลกปัจจุบัน การคิดและการตัดสินใจในเรื่องต่างๆ เป็นไปอย่างรอบครอบ รอบรู้ มีคุณธรรมด้วยเหตุและผล ตลอดจนสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีให้กับตนเองผู้อื่นด้วยการแบ่งปัน โดยอาศัยความรู้และคุณธรรม (อัจฉราวรรณ์ ใจยะเขียว. 2555)

พฤติกรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นการปฏิบัติตนของนักเรียนในความพอดีไม่มากไม่น้อยเกินไปด้วยการตัดสินใจอย่างมีเหตุผลถูกต้องเกิดประโยชน์สูงสุด และมีความสามารถในการป้องกันตนเองที่จะเกิดขึ้นทั้งในปัจจุบันและอนาคตได้อย่างยั่งยืน ด้วยความรู้ที่เท่าทัน รอบครอบ ระมัดระวัง ภายใต้คุณธรรมที่ซื่อสัตย์ สุจริต ขยัน อดทน แบ่งปัน (พระสมุห์อนันอานนฺโท. 2554)

ดั้งนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนาหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างความรู้ ความตระหนักและพฤติกรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงอย่างถูกต้องและเกิดความตระหนักนำสู่การปฏิบัติหรือประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อสร้างความรู้ความตระหนัก และพฤติกรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
2. เพื่อศึกษาผลการใช้หลักสูตรเสริม
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยหลักสูตรเสริม

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษาการพัฒนาหลักสูตร (Taba. 1962) แนวคิดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (ดวงพร อิ่มแสงจันทร์. 2554) แล้วนำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรเสริมจนได้หลักสูตรเสริมสร้างความรู้ ความตระหนัก และพฤติกรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับวิธีสอนสตอรี่ไลน์ที่เป็นตัวแปรอิสระที่ส่งผลต่อความรู้ ความตระหนัก พฤติกรรมเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงและความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยหลักสูตรเสริม ดังภาพที่ 1

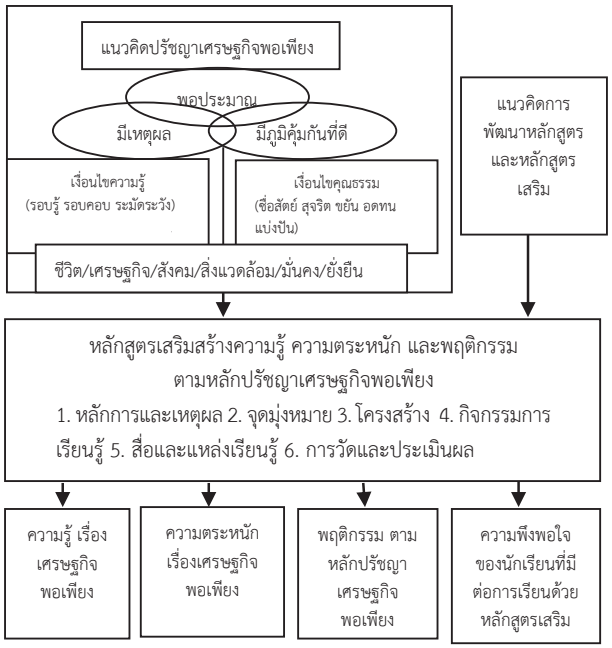

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบแผนการวิจัย One Group Pretest- Posttest Design ดำเนินการวิจัยเป็น 3 ระยะดังนี้

ระยะที่ 1 เดือนตุลาคม - พฤศจิกายน 2557 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ได้ทำการศึกษาเอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง แนวคิดการพัฒนาหลักสูตรและหลักสูตรเสริม การจัดการเรียนการสอนด้วยสตอรี่ไลน์ ทำให้ได้แนวทางการพัฒนาหลักสูตรเสริม แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยวิธีสตอรี่ไลน์ หลังจากนั้นทำการสอบถามความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรเสริมและสำรวจคุณลักษณะนักเรียนเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง แล้วนำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ เพื่อที่จะนำมากำหนดเป็นองค์ประกอบของหลักสูตรในระยะต่อไป มีรายละเอียดดังนี้

1.1 สร้างแบบสอบถามความต้องการใช้หลักสูตรเสริมจากผู้บริหารสถานศึกษา ครู และผู้ปกครองนักเรียน โดยดำเนินการในเดือน ตุลาคม - พฤศจิกายน 2558 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ผ่านการประเมินความสอดคล้องจากผู้เชี่ยวชาญ 5 คน คือ ศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน 3 คน ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.66-1.00 นำไปสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษา ครู และผู้ปกครองนักเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนมเขต 1 สุ่มโดยเจาะจง เป็นผู้บริหารสถานศึกษา ครู และผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 2,620 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ ผลสำรวจพบว่าเป็นผู้บริหารสถานศึกษา 262 คน ครู 1,770 คน และผู้ปกครองนักเรียน 588 คน ส่วนใหญ่ มีความต้องการใช้หลักสูตรเสริมในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 43.57 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ความต้องการในการใช้หลักสูตรเสริม (n=2,620)

ความต้องการ	ร้อยละ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1.ทดลองใช้หลักสูตรเสริม	36.26	38.55	17.18	5.34	2.67
2.ต้องการแก้ปัญหาให้ กับนักเรียน	53.82	29.77	15.27	0.38	0.76
3.กิจกรรมที่สร้างความสัมพันธ์ในและนอกห้องเรียนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	22.14	43.89	21.37	6.87	5.73
4.เน้นความรู้ ความตระหนัก พฤติกรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	48.47	36.26	11.45	2.67	1.15
5.กิจกรรมเชื่อมโยงกับสิ่งที่ได้เรียนรู้กับชีวิตประจำวัน	53.44	22.90	22.52	0.76	0.38
6.กิจกรรมแลกเปลี่ยนประสบการณ์สร้างความรู้ร่วมกันระหว่างตนเอง เพื่อน ผู้ปกครอง ชุมชน	47.33	30.92	20.61	0.76	0.83
รวม	**43.57**	**33.71**	**18.07**	**2.79**	**1.85**

1.2 สร้างแบบสำรวจคุณลักษณะของนักเรียนเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงโดยใช้แบบสำรวจคุณลักษณะของนักเรียนที่เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ผ่านการประเมินความสอดคล้องจากผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน พบว่า มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.66-1.00 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.92 นำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนมเขต 1 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนโรงเรียนนาถ่อนวิทยานุกูล จำนวน 21 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจงในเดือนพฤษภาคม 2558 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีคุณลักษณะตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงในระดับน้อย ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ตารางที่ 2 คุณลักษณะของนักเรียนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (n=21)

คุณลักษณะของนักเรียน	ร้อยละ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ได้ศึกษาหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	9.53	19.05	28.57	42.86	-
2. มีการอบรมทรัพย์เป็นประจำ	14.28	19.05	57.14	9.53	-
3. เคยสร้างความสัมพันธ์ในห้องเรียนและนอกห้องเรียนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	4.76	9.52	47.62	38.10	-
4. เคยทำบัญชีรับ-จ่าย	4.76	9.52	33.33	52.39	-
5. นำความรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้กับชีวิตประจำวัน	4.76	14.29	19.05	61.90	-

ตารางที่ 2 (ต่อ)

คุณลักษณะของนักเรียน	ร้อยละ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
6. ได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์และสร้างความรู้ร่วมกันระหว่างตนเอง เพื่อน ผู้ปกครอง ชุมชน	9.52	19.05	33.33	38.10	-
7. เคยมีการแบ่งปันสิ่งของ	14.29	42.85	38.10	4.76	-
8. เคยศึกษาดูงานโครงการเศรษฐกิจพอเพียง	9.52	28.57	38.10	23.81	-
9. เคยปลูกต้นไม้และดูแลสิ่งแวดล้อมใกล้ตัว	14.29	14.29	28.56	42.86	-
10. เคยคิดในการดำรงชีพอย่างพอเพียง	4.76	9.52	14.29	71.43	-
11. คิดก่อนลงมือทำทุกครั้ง	4.76	9.52	23.81	61.91	-
12. เชื่อว่าการดำรงชีพอย่างพอเพียงจะทำให้มีความสุข	4.76	19.04	28.57	47.62	-
รวม	**8.33**	**17.86**	**32.54**	**41.27**	**-**

ระยะที่ 2 เดือนธันวาคม 2557 - มีนาคม 2558 ตามลำดับดังนี้

2.1 ร่างหลักสูตรเสริมโดยใช้ข้อมูลพื้นฐานที่ได้ศึกษาไว้ในระยะที่ 1 เป็นแนวทางพัฒนาหลักสูตรเสริมได้ 6 องค์ประกอบดังนี้ 1) หลักการและเหตุผล คือ การพัฒนาสังคมให้มีความรัก สามัคคี สร้างคนให้มีความรู้ คู่คุณธรรม มีศีลธรรม จริยธรรม มีความพอประมาณ มีเหตุผลและสร้างภูมิคุ้มกันให้กับตนเองได้ โรงเรียนมีบทบาทที่สำคัญต่อการพัฒนานักเรียน จัดหลักสูตรเสริมที่ใช้แนวคิดตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ให้นักเรียนได้เรียนรู้ ฝึกปฏิบัติจริง และเชื่อมโยงประยุกต์ใช้จริงในชีวิตประจำวัน 2) จุดมุ่งหมายเพื่อเสริมสร้างความรู้ ความตระหนักและพฤติกรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 3) โครงสร้างของหลักสูตรประกอบด้วย 3 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่ ชีวิตอยู่อย่างพอเพียง คิด ทำ ต้องนำด้วยเหตุผลอย่างรอบคอบ เตรียมตัวเตรียมใจไปกับอาเซียน ใช้เวลาเรียน 30 ชั่วโมง 4) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ใช้วิธีการสอนแบบสตอรี่ไลน์ เป็นวิธีที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง จะมีการผูกเรื่องแต่ละตอนให้เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง และเรียงลำดับเหตุการณ์ หรือที่เรียกว่ากำหนดเส้นทางเดินเรื่อง โดยใช้คำถามหลักเป็นตัวนำสู่การให้ผู้เรียนทำกิจกรรมอย่างหลากหลาย เพื่อสร้างความรู้ด้วยตนเอง เป็นการเรียนตามสภาพจริง ที่มีการ บูรณาการระหว่างวิชา เพื่อเป้าหมายพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน 5) สื่อและแหล่งเรียนรู้ ใช้สื่อสิ่งพิมพ์เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สื่อธรรมชาติตามสภาพจริง ใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียน 6) การวัดและประเมินผล ทดสอบวัดความรู้ วัดความตระหนัก และประเมินพฤติกรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่ ด้านความพอประมาณ ความมีเหตุและผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีให้กับตนเอง วัดความรู้และคุณธรรม โดยระหว่างเรียนใช้แบบประเมินพฤติกรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ก่อนและหลังเรียนใช้แบบทดสอบวัดความรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง แบบวัดความตระหนักเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง ส่วนแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการเรียนด้วยหลักสูตรเสริมหลังเสร็จสิ้นกิจกรรมการเรียนการสอน นำร่างหลักสูตรไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน พิจารณาความสอดคล้องและประเมินความเหมาะสม พบว่า ร่างหลักสูตรมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.52, S.D. = 0.55) ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการประเมินความเหมาะสมของร่างหลักสูตรเสริม (N=5)

รายการประเมิน	$\overline{X}$	S.D.	ความหมาย
1. หลักการและเหตุผล	4.60	0.55	มากที่สุด
2. จุดมุ่งหมาย	4.55	0.55	มากที่สุด
3. โครงสร้าง	4.45	0.55	มาก
4. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.55	0.55	มากที่สุด
5. สื่อและแหล่งการเรียนรู้	4.60	0.55	มากที่สุด
6. การวัดและการประเมินผล	4.55	0.55	มากที่สุด
รวม	**4.52**	**0.55**	**มากที่สุด**

2.2 จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ตามวิธีสอนแบบสตอรี่ไลน์ ที่ประกอบด้วย คำอธิบายกิจกรรมการเรียน การสอน หน่วยการเรียนรู้ ผังมโนทัศน์ แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ได้แก่ เส้นทางเดินเรื่อง คำถามนำ กิจกรรมของนักเรียน ความคิดรวบยอดสาระหลัก และผลงานที่เกิดขึ้น มี 3 หน่วยการเรียนรู้ จำนวน 30 ชั่วโมง ดังนี้ หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 อยู่อย่างพอเพียง จำนวน 10 ชั่วโมง มี 4 แผนการเรียนรู้คือ บ้านของฉัน ชุมชนพอเพียง บ้านสามห่วงสองเงื่อนไข โรงเรียนตามพ่อหลวง หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 คิด ทำ ต้องนำด้วยเหตุผลอย่างรอบคอบ จำนวน 10 ชั่วโมง มี 4 แผนการจัดการเรียนรู้คือ ชุมชนคนขยัน บ้านทุ่งแสงทอง บัญชีครอบครัว สหกรณ์โรงเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 เตรียมตัวเตรียมใจไปกับอาเซียน จำนวน 10 ชั่วโมง มี 4 แผนการจัดการเรียนรู้คือ ครอบครัวสีขาว ปลอดหนี้มีสุข สังคมอาเซียน เมืองไทยก้าวไปกับอาเซียน นำแผนการจัดการเรียนรู้ทั้ง 12 แผนการจัดการเรียนรู้

ไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสม ใช้เกณฑ์การประเมิน 5 ระดับ พบว่าแผนการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสมในระดับมาก ($\overline{X}$= 4.43, S.D. = 0.55) ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ (N=5)

รายการประเมิน	$\overline{X}$	S.D.	ความหมาย
1. คำอธิบายกิจกรรมการเรียนการสอน	4.40	0.55	มาก
2. หน่วยการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	4.30	0.50	มาก
3. ผังมโนทัศน์หน่วยการเรียนรู้	4.40	0.59	มาก
4. แผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยวิธีสตอรี่ไลน์	4.40	0.53	มาก
รวม	**4.43**	**0.55**	**มาก**

2.3 เก็บรวบรวมข้อมูลกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านดงต้องดงขวางราษฎร์บำรุง ในวันที่ 12 ตุลาคม 2557 และโรงเรียนบ้านดงยอ ในวันที่ 22 ตุลาคม 2557 โดยใช้เครื่องมือ ดังนี้

2.3.1 แบบทดสอบวัดความรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 40 ข้อ เป็นแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก (ปรนัย) นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.60-1.00 นำไปทดลอง (Tryout) กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านดงต้องดงขวางราษฎร์บำรุง จำนวน 24 คน เพื่อหาคุณภาพของแบบทดสอบ นำผลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าความยากง่าย โดยคัดเลือกข้อที่มีค่าเข้าเกณฑ์ตั้งแต่ 0.20-0.80 ได้ข้อสอบที่เข้าเกณฑ์ จำนวน 30 ข้อ มีค่าความยากง่าย ตั้งแต่ 0.23-0.50 มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.57-0.81 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ โดยใช้สูตร KR - 20 เท่ากับ 0.90

2.3.2 แบบวัดความตระหนักเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง สร้างข้อสอบ จำนวน 25 ข้อ เป็นแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก แต่ละตัวเลือกมีคะแนนมากน้อยต่างกันนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.60-1.00 นำไปทดลอง (Try Out) กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านดงยอ จำนวน 16 คน เพื่อหาคุณภาพของแบบวัด นำผลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าความยากง่าย โดยคัดเลือกข้อที่มีค่าเข้าเกณฑ์ตั้งแต่ 0.20-0.80 ได้ข้อสอบที่เข้าเกณฑ์ 20 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.31-0.64 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach) เท่ากับ 0.89

2.3.3 แบบประเมินพฤติกรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 20 ข้อ เป็นแบบเลือกตอบถูกและผิด นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.60-1.00 นำไปทดลอง (Try Out) กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ทั้ง 2 โรงเรียน จำนวนนักเรียน 40 คน ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ KR - 20 เท่ากับ 0.85

2.3.4 แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหลักสูตรเสริม จำนวน 25 ข้อ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.60-1.00 นำไปทดลองใช้ กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 2 โรงเรียน จำนวนนักเรียน 40 คน ได้ค่าอำนาจจำแนก ตั้งแต่ 0.24-0.76 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.92

2.3.5 ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญก่อนที่จะนำไปหาคุณภาพ

ระยะที่ 3 เดือนมิถุนายน - กรกฎาคม 2558 ทดลองใช้หลักสูตรเสริม ดำเนินการทดลองในภาคเรียน ที่ 1 ปีการศึกษา 2558 ดังนี้

3.1 แบบแผนการทดลองในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบกลุ่มเดียววัดก่อนและหลังการทดลอง One Group (Pretest Posttest Design)

3.2 ก่อนทดลองใช้หลักสูตรเสริมใช้แบบทดสอบวัดความรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง และแบบวัดความตระหนักเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง

3.3 ทดลองใช้หลักสูตรเสริมโดยจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีสอนแบบสตอรี่ไลน์ มีเนื้อหา 3 หน่วยการเรียนรู้ ดังนี้ 1) บ้านของฉัน 2) ชุมชนพอเพียง 3) บ้านสามห่วงสองเงื่อนไข 4) โรงเรียนตามพ่อหลวง 5) ชุมชนคนขยัน 6) บ้านทุ่งแสงทอง 7) บัญชีครอบครัว 8) สหกรณ์โรงเรียน 9) ครอบครัว สีขาว 10) ปลอดหนี้มีสุข 11) สังคมอาเซียน 12) เมืองไทยก้าวไปกับอาเซียน ใช้เวลา 3 สัปดาห์ๆ ละ 10 ชั่วโมง รวมเป็น 30 ชั่วโมงกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนนาถ่อนวิทยานุกูล จำนวน 21 คน ระหว่างวันที่ 15 มิถุนายน - วันที่ 3 กรกฎาคม พ.ศ.2558

3.4 ระหว่างการสอน เก็บข้อมูลพฤติกรรมโดยใช้แบบประเมินพฤติกรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

3.5 หลังทดลองใช้หลักสูตรเสริม เก็บข้อมูลโดยใช้

แบบทดสอบวัดความรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง แบบวัดความตระหนักเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง และแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหลักสูตรเสริม

3.6 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) พบว่าคะแนนเฉลี่ยจากการวัดความรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่เรียนด้วยหลักสูตรเสริม หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีค่า t = 59.43 นักเรียนมีความตระหนักเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีค่า t = 25.68

สรุปผลการวิจัย

1. เสริมร่างหลักสูตรมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.52, S.D. = 3.30) และแผนการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสมในระดับมาก ($\overline{X}$=4.43, S.D.=2.17) ซึ่งกระบวนการพัฒนาหลักสูตรเสริมเริ่มต้นจากการศึกษา ข้อมูลพื้นฐานได้แก่ การศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ความต้องการใช้หลักสูตรเสริมในระดับมาก คุณลักษณะของนักเรียนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับน้อย นำข้อมูลที่ได้มาพัฒนาหลักสูตรเสริม มี 6 องค์ประกอบคือ 1) หลักการและเหตุผล ดังนี้ การพัฒนาสังคมให้มีความรัก สามัคคี สร้างคนให้มีความรู้ คู่คุณธรรม มีศีลธรรม จริยธรรม มีความพอประมาณ มีเหตุผลและสร้างภูมิคุ้มกันให้กับตนเองได้ โรงเรียนมีบทบาทที่สำคัญต่อการพัฒนานักเรียน จัดหลักสูตรเสริมที่ใช้แนวคิดตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ให้นักเรียนได้เรียนรู้ ฝึกปฏิบัติจริง และเชื่อมโยง ประยุกต์ใช้จริงในชีวิตประจำวัน 2) จุดมุ่งหมาย เพื่อเสริมสร้างความรู้ ความตระหนักและพฤติกรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 3) โครงสร้างของหลักสูตรประกอบด้วย 3 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่ ชีวิตอยู่อย่างพอเพียง คิด ทำ ต้องนำด้วยเหตุผลอย่างรอบคอบ เตรียมตัวเตรียมใจไปกับอาเซียน ใช้เวลาเรียน 30 ชั่วโมง 4) กิจกรรมการเรียนรู้ใช้วิธีการสอนแบบสตอรี่ไลน์ 5) สื่อและแหล่งเรียนรู้ ใช้สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อธรรมชาติตามสภาพจริง ใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียน และ 6) การวัดและประเมินผล ทำการทดสอบก่อนเรียนใช้แบบวัดความรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง แบบวัดความตระหนักเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง ระหว่างเรียนใช้แบบประเมินพฤติกรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และหลังเรียนใช้แบบวัดความรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง แบบวัดความตระหนักเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงและแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการเรียนด้วยหลักสูตรเสริม วัดหลังเสร็จกิจกรรมการเรียนการสอน

2. ผลการทดลองใช้หลักสูตรเสริม

2.1 ผลการเปรียบเทียบความรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง พบว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วยหลักสูตรเสริมมีความรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงหลังเรียน สูงกว่าก่อนเรียน มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 84.43 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ ร้อยละ 80 ที่กำหนดไว้

2.2 ผลการเปรียบเทียบความตระหนักเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วยหลักสูตรเสริมมีความตระหนักเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 86.20 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 ที่กำหนดไว้

2.3 ผลการประเมินพฤติกรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วยหลักสูตรเสริมมีพฤติกรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงหลังเรียนอยู่ในระดับดี ($\overline{X}$ = 4.20, S.D = 3.69) ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ผลการประเมินพฤติกรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (N=21)

พฤติกรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	$\overline{X}$	S.D.	ความหมาย
1.ด้านความพอ ประมาณ	4.04	0.74	ดี
2.ด้านความมีเหตุผล	4.09	0.77	ดี
3.ด้านมีภูมิคุ้มกันที่ดี	4.33	0.66	ดี
4.ด้านความรู้	4.33	0.77	ดี
5.ด้านคุณธรรม	4.19	0.75	ดี
รวม	**4.20**	**3.69**	**ดี**

2.4 ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหลักสูตรเสริม พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีความพึงพอใจต่อหลักสูตรเสริมอยู่ในระดับมากที่สุด($\overline{X}$ = 4.68,S.D. = 2.78) ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหลักสูตรเสริม (n=21)

รายการประเมิน	$\overline{X}$	S.D.	ความหมาย
1. สภาพแวดล้อมและบรรยากาศ	4.71	0.45	มากที่สุด
2. กิจกรรมการเรียนการสอนเศรษฐกิจพอเพียงแบบสตอรี่ไลน์	4.63	0.52	มากที่สุด
3. เนื้อหาสาระการเรียนการสอน	4.65	0.47	มากที่สุด

ตารางที่ 6 (ต่อ)

รายการประเมิน	$\overline{X}$	S.D.	ความหมาย
4. สื่อการเรียนการสอนแบบสตอรี่ไลน์และกิจกรรมด้วยวิธีสตอรี่ไลน์	4.66	0.47	มากที่สุด
5. บทบาทของผู้สอน	4.67	0.46	มากที่สุด
6. การวัดและประเมินผล	4.75	0.41	มากที่สุด
รวม	**4.68**	**2.78**	**มากที่สุด**

อภิปรายผลการวิจัย

1. หลักสูตรเสริมสร้างความรู้ ความตระหนัก และพฤติกรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีจุดมุ่งหมายเพื่อเสริมสร้างความรู้ ความตระหนักและพฤติกรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนมเขต 1 ในระดับที่พึงประสงค์ หลักสูตรที่สร้างขึ้นมี 6 องค์ประกอบ คือ หลักการและเหตุผล จุดมุ่งหมาย โครงสร้างของหลักสูตร กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อและแหล่งเรียนรู้ และ การวัดและประเมินผล ผลการตรวจสอบเอกสารหลักสูตรจากผู้เชี่ยวชาญ พบว่า โครงร่างหลักสูตรเสริมมีความสอดคล้องทุกองค์ประกอบและมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.52 , S.D = 0.55) ซึ่งสอดคล้องกับการพัฒนาหลักสูตรของ Taba (1962) สำหรับแผนการการจัดการเรียนรู้แบบสตอรี่ไลน์ มี 4 องค์ประกอบคือ คำอธิบายกิจกรรมการเรียนการสอน หน่วยการเรียนรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง 3 หน่วยการเรียนรู้ ผังมโนทัศน์หน่วยการเรียนรู้ และแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบสตอรี่ไลน์ 12 แผนการเรียนรู้ 30 ชั่วโมง แผนการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสมในระดับมากจากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ ($\overline{X}$ = 4.43 , S.D = 0.55)

2. ผลการทดลองใช้หลักสูตรเสริมสร้างความรู้ความตระหนัก และพฤติกรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีดังนี้ ความรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เนื่องมาจากหลักสูตรมีเนื้อหาเข้าใจง่ายชัดเจนอยู่ใกล้ตัวใช้ดำเนินชีวิตประจำวันและมีการเรียนรู้แบบสตอรี่ไลน์ที่เรียนรู้ด้วยตัวเอง สามารถนำองค์ความรู้มาสร้างชิ้นงานได้ สอดคล้องกับ ดวงพร อิ่มแสงจันทร์ (2554) ที่ทำการวิจัยพบว่าผลการเรียนรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาเศรษฐกิจของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ความตระหนักเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เกิดจากการรับรู้เข้าใจและเห็นคุณค่าของความพอเพียงแล้วเกิดความสำนึกในความพอเพียงกับเด็กนักเรียน สอนให้นักเรียน ตระหนักถึงความพอประมาณ ไม่ฟุ่งเฟ้อในการดำเนินชีวิตในโลกปัจจุบัน สอดคล้องกับ อัจฉราวรรณ์ ใจยะเขียว (2555) ที่ประยุกต์ ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วยหลักสูตรเสริมมีพฤติกรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงหลังเรียนอยู่ในระดับดี ($\overline{X}$ = 4.20 , S.D. = 3.69) เมื่อนักเรียนได้รู้และเข้าใจเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงเป็นอย่างดีแล้วเกิดสำนึกเห็นคุณค่าของความพอเพียง เพื่อนำไปปฏิบัติให้เกิดผลในการดำรงชีพของตน สอดคล้องกับงานวิจัยของ อัญญรัตน์ นาเมือง (2556) ที่พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อการเรียนการสอนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า 1. รูปแบบการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย หลักการ ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้องค์ประกอบ รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นมีกระบวนการเรียนการสอน 4 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นสร้างความเข้าใจ 2) ขั้นเรียนรู้เรื่องราวท้องถิ่น 3) ขั้นจัดกิจกรรมกลุ่ม 4) ขั้นประยุกต์ใช้ 2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ก่อนและหลังการสอนโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แตกต่างกันอย่างมีนัย สำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3. ความสามารถในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวันอยู่ในระดับดี และ 4. คุณลักษณะตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงก่อนและหลังการสอนโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้อยู่ในระดับดี

3. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีความพึงพอใจต่อหลักสูตรเสริมในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.68, S.D. = 2.78) เมื่อผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ปฏิบัติได้จริง มีความสุขในการเรียนจึงเกิดความประทับใจและพึงพอใจต่อการเรียนด้วยหลักสูตรเสริม สอดคล้องกับงานวิจัยของ จันทิมา เมยประโคน (2554) พบว่า ความพึงพอใจต่อการเรียนศิลปะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้อยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

การนำหลักสูตรเสริมไปใช้ ครูมีบทบาทสำคัญที่สุดในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ดังนั้นควรทำการศึกษาแนวคิดตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และวิธีการสอนแบบสตอรี่ไลน์อย่างละเอียด คำนึงถึงความแตกต่างกันของนักเรียน ให้ความสำคัญต่อการมอบหมายงานไปทำบ้าน ใช้คำถามนำที่หลากหลายในการเดินเรื่อง แนะนำและให้กำลังใจเป็นระยะเพื่อให้นักเรียนได้พัฒนาตนเองอย่างมีความสุข

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรเสริม เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะด้านอื่นๆ ของผู้เรียน

2. ควรศึกษาเปรียบเทียบหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างความรู้ความตระหนัก และพฤติกรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีสอนแบบสตอรี่ไลน์ กับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบอื่นๆ

3. ควรพัฒนาหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างความรู้ความตระหนักและพฤติกรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในระดับการศึกษาอื่นๆ เช่น มัธยมศึกษา อุดมศึกษา เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

จันทิมา เมยประโคน. (2555). *การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพึงพอใจในการเรียนวิชาศิลปะ เรื่องการสร้างสรรค์จากเศษวัสดุของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบ 4 MAT.* ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ดวงพร อิ่มแสงจันทร์. (2554). *การพัฒนาการเรียนรู้ เรื่องปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศและความสามารถในการแก้ปัญหาตามขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5.* นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปากร.

พระสมุหักนัย อานนโท. (2554). *การศึกษาพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 6 อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ.* กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

วาสนา ทวีกุลทรัพย์ และวาณี บุณยะไวโรจน์. (2556). *การพัฒนาการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา.* นนทบุรี : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2.

สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2555). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559).* กรุงเทพฯ : สำนักนายกรัฐมนตรี

อัจฉราวรรณ์ ใจยะเขียว. (2555). *การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 : กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านสันกอง อำเภอแม่จัน.* เชียงราย : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3.

อัญญรัตน์ นาเมือง. (2556). *การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อการเรียนการสอนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา.* นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

Taba, H. (1962). *Curricurum Development : Theory and Practice.* New York : Harcourt, Brace and World.

Translated Thai References

Anante, P. (2011). *The study of Student's Ethic and Behavior of Level 6 Amphoemuang Sumutprakan.* Bangkok : Manachulalongkrorn Rajavidyalaya University [in Thai]

Imsangchan, D. (2011). *Development of Learning Outcomes on Sufficiency Economy Philosophy for the National Development on Economy and Problem Solving Abilities through the Process of Project-Based Learning of Mathayomsuksa 5 Students.* Nakhonpathom : Silpakorn University. [in Thai]

Jaiyakeaw, A. (2012). *The Application of Sufficient Economy Philosophy in School under Chang Rai Primary Education Service Area office 3: Case Study at Ban Sonkong School Amphoe Mae Chan,* Chiang Rai Province : Chiangrai Prymary Education Service Area office 3. [in Thai]

Moeiprakhon, C. (2012). *The Study of the Fifth Grade Students' Learning Achievement and Satisfaction from Studying the Scrap Invention in the Arts Conducted by the 4 MAT System.* (Unpublished master's thesis). Srinakharinwirot University, Bangkok, Thailand. [in Thai]

Namuang, A. (2013). *The Development of a Learning Management Model for Sufficiency Economy Philosophy Instruction for Elementary Students.* Nonthaburi : Sukhothai Thammathirat Open University. [in Thai]

Office of the National Economic and Social Development. (2012). *The Eleventh National Economic and Social Development Plan (2012-2016).* Bangkok : Prime Minister's office. [in Thai]

Taweekulasap W, Boonyawairot W. (2013). *Development of Sufficiency Economy Philosophy-Based System (SEBIS) for Prathom Suksa Students.* Nonthaburi : Nonthaburi Prymary Education Service Area office 2. [in Thai]